

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

2. Knaus W.J. The Procrastination workbook. New Harbinger Publications, 2002. 184 p.
3. Solomon L.J. Academic procrastination: Frequency and cognitive-behavioral correlates / L.J. Solomon, E.D. Rothblum / Journal of Counseling Psychology. 1984. – 31(4). – P. 503–509.
4. Фьоре Н. Легкий способ перестать откладывать дела на потом. Москва: Манн, Иванов и Фербер, 2013. 288 с.

УДК 159.922.73:376-056.264

**ЗАГАЛЬНИЙ НЕДОРОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ЯК ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА**

**Вейна К., здобувач ОС «бакалавр» спеціальності 053 «Психологія»,
1 курс, РДГУ**

Науковий керівник: канд.психол.наук, доцент Кулаков Р.С.

Актуальність дослідження. Реформування системи спеціальної освіти в Україні потребує розробки нових ефективних методів корекційно-попереджувального та розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами, що відповідають сучасним науковим знанням про нормальний і дизонтогенетичний розвиток.

Взаємопроникнення теорії і практики навчання і виховання, перебудова систем навчання дітей з недоліками мовлення створили організаційно-педагогічні умови для включення їх у широке соціальне середовище. Розробка науково обгрунтованого змісту і методів корекційної роботи, спрямованої на формування у дітей-логопатів способів компенсації дефектів і відхилень у їх розвитку, є складною загальнопедагогічною та психологічною проблемою.

Метою статті є теоретичний аналіз психолого-педагогічних аспектів загального недорозвитку мовлення дітей дошкільного віку.

На сьогодні, як засвідчує практика, близько 25-30% дошкільнят, які відвідують заклади дошкільної освіти, мають ознаки мовленнєвих розладів, що в свою чергу негативно позначається на нервово-психічній діяльності дитини, її поведінці, стає серйозною перешкодою в оволодінні програмою дошкільного закладу та подальшого успішного навчання в школі.

Залежно від локалізації функції, що постраждала, від ступеня тяжкості, від часу ураження, від вираженості вторинних відхилень, що є наслідком основного дефекту, порушення мовлення носять різноманітний характер.

Досить поширеним системним порушенням мовлення у дітей дошкільного віку є загальний недорозвиток мовлення (надалі ЗНМ), коли наявні порушення фонетико-фонематичних процесів, лексико-граматичної і синтаксичної сторони мовленнєвої комунікації. Відповідна корекційно-розвивальна робота при діагнозі ЗНМ передбачає комплексний вплив на дитину для активізації всіх компенсаторних процесів, що забезпечать нормалізацію мовленнєвої функції.

У логопедичній літературі термін «недорозвиток мовлення» використовується для позначення якісно більш низького рівня сформованості тої чи іншої мовленнєвої функції або мовленнєвої системи загалом. Як зазначає О. Корнєв, недорозвиток мовлення не є самостійною нозологічною одиницею у медичному розумінні цього поняття, цілісним однорідним розладом із єдиним патогенезом та механізмами. Зазвичай це сукупність декількох синдромів, що відрізняються за механізмами [1, с. 46].

Загальний недорозвиток мовлення – складне мовленнєве порушення, при якому у дитини з нормальним слухом та інтелектом порушено формування усіх компонентів мовленнєвої системи, які належать як до звукової, так і до смислової сторони мовлення [2, с.235]. Теоретичне обгрунтування загального недорозвитку мовлення було сформовано на основі багатоаспектних досліджень різних форм мовленнєвої патології у дітей дошкільного і шкільного віку (Г. Жаренкова, Г. Каше, Н. Нікашина, Л. Спірова, Р. Левіна та ін.).

Прояви загального недорозвитку мовлення вивчалися дослідниками у різних аспектах: психолого-педагогічному (Р. Левіна); психолого-лінгвістичному (В. Орфінська); медико-педагогічному (С. Ляпідевський); фізіологічному (Н. Трауготт) та ін.

Первинний недорозвиток мовлення перешкоджає нормальному функціонуванню мовленнєвого інтелекту, накладає свій відбиток на формування у дітей сенсорної, інтелектуальної та емоційно-вольової сфери. У дітей з ЗНМ спостерігається нестійка увага, знижений рівень її розподілу; при відносно збереженій логічній пам'яті знижена продуктивність запам'ятовування. Діти можуть забувати складні інструкції, послідовність виконання завдань, виконують основні завдання випускаючи проміжні дії.

Зв'язок між мовленнєвими порушеннями та іншими сторонами психічного розвитку обумовлює специфічні особливості мислення. Діти з ЗНМ мають достатні можливості для оволодіння мисленнєвими операціями, що є посилюючими для їхнього віку. Та незважаючи на це, вони відстають у розвитку словесно-логічного мислення і без спеціального навчання з труднощами оволодівають аналізом та синтезом, порівнянням та узагальненням.

Водночас, не зважаючи на складність системного порушення, відбувається своєрідний поступальний розвиток найбільш елементарних мовленнєвих форм, накопичення неусвідомлених звукових та морфологічних узагальнень, що при своєчасному проведенні логопедичної роботи призводить до повної компенсації дефекту.

Проблеми діагностики та корекції порушень загального недорозвинення мовлення висвітлено в численних дослідженнях вітчизняних і зарубіжних вчених (Р. Лалаєва, Є. Соботович, Л. Спірова, В. Тарасун, В. Тищенко, Т. Філічева, Л. Бартенева, Л. Єфіменкова та ін.). Науковці наголошують, що провідною метою навчання й виховання дошкільників із ЗНМ є не стільки засвоєння системи загальних знань, скільки забезпечення пізнавального, особистісного та мовленнєвого розвитку кожної дитини.

Враховуючи, що у дітей дошкільного віку мовленнєвий розвиток знаходиться в стані становлення і є ще далеко не завершеним, постає важливе завдання не лише скоригувати наявні порушення, але й попередити можливі вади, а також розвивати і формувати мовлення дітей, максимально наближаючи цей процес до вікової норми, забезпечивши засвоєння дитиною необхідного мінімуму знань та вмінь, передбаченого Базовим компонентом дошкільної освіти.

Підсумовуючи, зауважимо, що наразі особливої значущості набувають питання використання інноваційних підходів до корекції і попередження загального недорозвитку мовлення з урахуванням новітніх наукових даних про психолінгвістичну структуру мовленнєвої діяльності, її психологічні механізми, нормативні показники мовленнєвого розвитку дитини дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Корнев А. Н. Основы логопатологии детского возраста: клинические и патологические аспекты. Санкт-Петербург : Речь, 2006. 380 с.
2. Логопедія : підручник / за ред.: М. К. Шеремет. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2013. 672 с.

УДК 159.922.73 : 376 – 056.264

ЗМІСТ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ ЛОГОПЕДА З ДІТЬМИ З РИНОЛАЛІЄЮ

Войчук Т., здобувач ОС «Магістр» спеціальності 016 Спеціальна освіта,
2 курс, РДГУ

Науковий керівник: канд.пед.наук, доцент Петрук Л.П.

Постановка проблеми. Фізичний, психологічний та мовленнєвий розвиток дітей із ринолалією сьогодні в Україні залишається однією з найбільш актуальних і недостатньо вирішених логопедичних проблем. Тяжкість зазначеного дефекту визначається не лише зовнішньою аномалією, складними морфологічними та функціональними порушеннями, але

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135